

עקרונות לסיוע למשקים חקלאיים לייעול השימוש במים עקב העלאת תעריפי המים ומתווה לענין אופן העלאתם של תעריפי המים ל"מחיר היעד"

על-דעת נציבות המים, משרד האוצר, משרד החקלאות ופיתוח הכפר והתאחדות חקלאי ישראל
מיום 16 בנובמבר 2006

א. כללי

נוכח ההכרה בחשיבות ייעול השימוש במים במגזר החקלאי, תוך שמירה על קיומה ופיתוחה של החקלאות בישראל בפריסה גיאוגרפית בכל רחבי הארץ, יפורטו להלן כללים למתן סיוע ממשלתי למשקים חקלאיים בשל העלאת תעריפי המים והיטלי ההפקה כאמור בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005 ובשל העלאת תעריפי המים ל"מחיר היעד", הכל כאמור במסמך זה.

ב. הגדרות

"ועדת השמונה" - ועדה שתפקידה לקבוע אמות מידה למתן סיוע לחקלאים לביצוע השקעות בחקלאות, והכל בהתאם להוראות מסמך זה. חברי הועדה: מנכ"ל משרד החקלאות או מי מטעמו - יו"ר הועדה, נציג משרד החקלאות, שני נציגים מנציבות המים, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר, נציג אגף החשב הכללי במשרד האוצר ושני נציגים מטעם התאחדות חקלאי ישראל. הועדה תהיה רשאית להעסיק יועצים חיצוניים ולבצע כל התקשרות הנדרשת לצורך ביצוע תפקידיה. הליך הבחירה של היועצים החיצוניים וההתקשרות כאמור יהיו באמצעות משרד החקלאות. הועדה תפקח על עבודת הצוות ליישום ולביצוע ותנחה אותו בעבודתו.

"ועדת ההיגוי" - ועדה שתפקידה לוודא את ביצוען של הבדיקות והבחינות הנדרשות לענין קביעת מחירי היעד למים, כמפורט במסמך זה, ולהמליץ לצוות המעקב על מחירי היעד בהתאם לתוצאות הבדיקות. לשם ביצוע תפקידה תהיה רשאית הועדה להתקשר עם מומחה חיצוני, כמפורט בסעיף 29 להלן. חברי הועדה: נציג משרד החקלאות ופיתוח הכפר, נציג נציבות המים, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג התאחדות חקלאי ישראל.

"צוות המעקב" - צוות שאחראי למעקב אחר יישום העקרונות המפורטים במסמך זה, וביורור חילוקי הדעות, ככל שיהיו, בקשר ליישומם, מבלי שיהיה בסמכויות המוקנות לו כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לפי מסמך זה לועדות ולצוותים נוספים הנזכרים במסמך, ואשר בו חברים סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומזכ"ל התאחדות חקלאי ישראל. צוות המעקב יאשר את מחירי היעד למים על פי סוגיהם בהתבסס על המלצות ועדת ההיגוי. הצוות יבחן בתחילת שנת 2008 את יישום ההוראות המפורטות להלן, וידון באופן יישומן בעתיד. במקרה של חילוקי דעות בין חברי צוות המעקב בנושא מסוים, יפעל צוות המעקב בהתאם להכרעתו של נציב המים באותו נושא (והחל ביום 1 בינואר 2007 - יבוא במקומו מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב).

"הצוות ליישום ולביצוע" - צוות שתפקידו לאשר את תוכניות ההשקעה של המשקים החקלאיים לפי אבני דרך ואת סכומי הסיוע שיינתנו בעד אותן השקעות, והכל בהתאם לאמות המידה שנקבעו בידי ועדת השמונה ולהנחייתיה, ובהתאם להוראות מסמך זה; הצוות ליישום ולביצוע ידווח לוועדת השמונה ב-1 בכל חודש על הבקשות שהוגשו לקבלת סיוע, על האישורים שניתנו, על בקשות שנדחו ועל מצב התשלומים. חברי הצוות יהיו: נציג משרד החקלאות ופיתוח הכפר, נציג נציבות המים, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר וחשב משרד החקלאות. העבודה המנהלית והאדמיניסטרטיבית של הצוות תעשה באמצעות מנגנון ייעודי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר שיעמוד לרשותו, והוא יהיה רשאי להעסיק יועצים חיצוניים ולבצע כל התקשרות הנדרשת לצורך ביצוע תפקידיו ולצורך בדיקת הבקשות, לרבות התקשרות עם פרוייקטורים שיייעו לצוות במסירת המידע ואיסוף החומר הנדרש מהמשקים החקלאיים, ואשר יסייעו למשקים החקלאיים ככל הניתן בהכנת המסמכים והמידע הנדרש לשם קבלת הסיוע. ההליך לבחירת הפרוייקטורים וההתקשרות עימם יהיו באמצעות משרד החקלאות.

"חקלאי" - מי שרשום לפי רישיון הפקה/אספקה כצרכן מים לחקלאות, לרבות צרכני קצה על פי אותו רישיון.

"חוק המים" - חוק המים, התשי"ט-1959.

"התאגדות חקלאית" או **"אגודה חקלאית"** - התאגדות של חבר אנשים באישיות משפטית נפרדת אשר רישיון הפקה/אספקה רשום על שמה כצרכן מים לחקלאות.

"חבר בהתאגדות חקלאית" או "חבר באגודה חקלאית" - משתמשי קצה במים של התאגדות חקלאית, ובלבד שהם עושים שימוש במים לצרכי חקלאות.

"משק חקלאי" - חקלאי או התאגדות חקלאית או חבר בהתאגדות חקלאית.

"השטחים המשמשים לייצור חקלאי" - שטחים המוחזקים על ידי משק חקלאי ומשמשים לו בפועל לפעילות חקלאית. לעניין זה ייחשב שטח המשמש לייצור חקלאי גם שטח שעובד בשנה מסוימת, גם אם לא הופקו בו באותה שנה גידולים, ובלבד שעובדה בו הקרקע.

"נציבות המים" - בהתאם להוראות חוק המים, כנוסחו בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2006), התשס"ו-2006 (להלן - חוק הסדרים), החל ביום 1 בינואר 2007 - במקום נציבות המים תבוא הרשות הממשלתית למים ולביוב, אשר הוקמה לפי סעיף 124א לחוק המים, כנוסחו בחוק הסדרים.

חלק א' - תמיכות כספיות וסיוע לצורך ביצוע השקעות בתחום ייעול השימוש במים עקב העלאת תעריפי המים והיטלי ההפקה ביום 1 בינואר 2005

ג. הגשת בקשות לסיוע עבור השנים 2005 עד 2009

1. זכאי להגיש בקשה לסיוע משק חקלאי שמתקיימים לגביו כל אלה:
 - (א) הוא צורך מים להשקיית שטחים המשמשים לייצור חקלאי;
 - (ב) חל ייקור בתעריף המים שהוא צורך ובהיטל ההפקה, וזאת בעקבות העלאת תעריפי המים והיטלי ההפקה ביום 1 בינואר 2005, בהתאם להוראות חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005;
 - (ג) הוא הגיש תוכנית השקעה לצוות ליישום ולביצוע, אשר עומדת באחד מהתנאים הבאים:
 - (1) תוכנית ההשקעה לייעול השימוש במים מבוססת על פעילות אחת או יותר מתוך הרשימה המפורטת בנספח א', או מתוך כל תוספת לרשימה שבנספח האמור, כפי שתקבע על ידי ועדת השמונה, ואשר תפורסם על ידי הצוות ליישום ולביצוע כפי שימצא לנכון;
 - (2) תוכנית השקעה בתחום החקלאות שאינה מבוססת על פעילות המפורטת בנספח א', ובלבד שפחת המים בשטחים המשמשים לייצור חקלאי של מגיש הבקשה נמוך מ-4%.
- לענין מסמך זה, "פחת המים" - כפי שיוצגה בידי מגיש הבקשה. ועדת השמונה תהיה רשאית לקבוע כי הצהרות מגישי הבקשות כאמור ייבדקו בידי גוף מקצועי.

2. הגישה התאגדות חקלאית בקשה לסיוע לפי סעיף 1, יהיו מנועים כל חברי ההתאגדות החקלאית האמורה מלהגיש בקשה לסיוע, למעט במקרה שבו ההתאגדות החקלאית לא הגישה בקשה כאמור על מלוא סכום הסיוע שלו היא זכאית. לא הגישה ההתאגדות החקלאית בקשה לסיוע על מלוא סכום הסיוע כאמור, יהיה רשאי חבר ההתאגדות החקלאית, לאחר שניתן אישורה של ההתאגדות החקלאית להגשת הבקשה ולנתונים המפורטים בה, להגיש בקשה לסיוע על יתרת הסכום. ואולם, חבר בהתאגדות חקלאית לא יהיה רשאי לקבל סיוע אם פחת המים בשטחים השייכים להתאגדות החקלאית גבוה מ-4%.

אשרה בקשת הסיוע של חבר בהתאגדות החקלאית, בכפוף לקיומם של התנאים הקבועים במסמך זה, לרבות התנאים הקבועים בפסקה הקודמת שבסעיף זה, לא תוכל ההתאגדות החקלאית להגיש בקשת סיוע מטעמה לאותן שנים, לאותם סכומים ולאותן כמויות מים שעליהם חלה בקשת הסיוע של אותו חבר בהתאגדות החקלאית.

3. משק חקלאי העומד בתנאים הקבועים בסעיף 1, יצרף לבקשתו תצהיר, בנוסח שתקבע ועדת השמונה, חתום בפני עורך דין או בפני מי שניתן לחתום בפניו על תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, התשל"א-1971, לגבי כל הנתונים המהווים בסיס לזכאותו, וכן בדבר היקף השטחים המשמשים לייצור חקלאי המוחזקים על ידו וסוגי הגידולים באותם השטחים, ובדבר היקף צריכת המים לחקלאות (במ"ק) על פי רישיון הפקה/אספקה שניתן כדין או על פי אישור האגודה החקלאית בדבר הצריכה בפועל של חבר האגודה החקלאית להשקיית השטחים המשמשים לייצור חקלאי כאמור. להסרת ספק, התצהיר האמור אינו מחליף את הנתונים הרשמיים לענין היקף הזכאות, כפי שיימסרו לוועדת השמונה ולצוות ליישום ולביצוע, והנתונים האמורים הם שימשו לצורך קביעת היקף הזכאות של כל משק חקלאי (וזאת מבלי לגרוע מחובתו של כל משק חקלאי להעביר את התצהיר הקבוע בסעיף זה).

4. ועדת השמונה תקבע ותפרסם נהלים להגשת בקשות לאישור הסיוע, לרבות לענין הגשת מסמכים ופרטים נוספים בכפוף לעמידה בתנאים הנדרשים למתן הסיוע כאמור במסמך זה. הצוות ליישום ולביצוע יודיע למשקים חקלאיים על גובה סכום הסיוע לו הם יהיו זכאים כאמור במסמך זה; ההודעה כאמור תינתן בכל אחד מהמועדים הבאים: (1) בתחילת כל שנה; (2) עם פרוסום נתוני הצריכה של נציבות המים לגבי אותה שנה.
5. ועדת השמונה תקבע אמות מידה לענין אבני דרך בתוכניות ההשקעות, כך שלאחר השלמת כל אחת מהן, יהיה רשאי הצוות ליישום ולביצוע לאשר העברה של החלק היחסי מסכום הסיוע הכולל למשק החקלאי עבור תוכנית ההשקעה שאושרה לו לאותה אבן דרך.
6. ועדת השמונה תהיה רשאית לקבוע אמות מידה לענין הכרה בהוצאות עבודה עצמית בהיקף שלא יעלה על 15% מהסכום הנקוב בתוכנית ההשקעה. יובהר, למען הסר ספק, כי במידה וההשקעה בפועל תהיה נמוכה מתוכנית ההשקעה, האמור לעיל יתייחס להיקף הביצוע בפועל. הצוות ליישום ולביצוע יהיה רשאי לאשר על פי אמות המידה כאמור הוצאות של משקים חקלאיים בעד עבודה עצמית, הנכללות במסגרת תוכניות ההשקעה שיוגשו לאישורו.
7. הצוות ליישום ולביצוע יהיה רשאי לאפשר למשקים חקלאיים להגיש בקשות לסיוע באמצעות אגודת מגדלים או אגודת מים, שבה חבר המשק החקלאי ואשר מעבדת את שטחיו או מספקת לו מים. הבקשה תיבחן רק לאחר קבלת מסמך מטעם מורשי החתימה של אגודת מגדלים או אגודת המים, בנוסח שייקבע על ידי ועדת השמונה, אשר יכלול, בין השאר, הצהרה מטעם אגודת המגדלים או אגודת המים, שלפיה המשקים החקלאיים החברים בה נתנו את אישורם לקבלת הסיוע האמור באמצעות האגודה, בצירוף האישורים של המשקים החקלאיים כאמור.
8. ועדת השמונה רשאית לקבוע הוראות לענין הגשת בקשות הסיוע על ידי צרכני מים לחקלאות הרשומים כצרכנים ברישיון ההפקה של מפיקי מים פרטיים, לרבות לענין העברת הזכאות לסיוע מצרכן המים למפיק המים.
9. להסרת כל ספק, ומבלי לגרוע מהוראות כל דין, המדינה תהיה רשאית לקזז מסכום הסיוע של משק חקלאי חובות מים וכן חובות שחייב המשק החקלאי למשרד החקלאות ופיתוח הכפר; לענין זה, "חובות מים" - לרבות תשלום מיוחד והיטל הפקה.

ד. בדיקת התוכניות ואישורן

10. הצוות ליישום ולביצוע ימסור את החלטתו תוך 60 ימים מיום הגשת תוכנית ההשקעה כנדרש, וזאת בהתאם לכללי עבודה שייקבעו על ידו, אלא אם כן התקיימו נסיבות המצדיקות את הארכת פרק הזמן האמור. פנה הצוות למגיש הבקשה לשם קבלת נתונים, מסמכים, השלמות או פרטים נוספים, לא יכלול פרק הזמן ממועד פניית הצוות עד לקבלת המענה הנדרש במניין הימים שנקבעו לאישור תוכנית ההשקעה כאמור.

ה. סכום הסיוע

11. היקף הסיוע לכלל הזכאים לפי חלק א' למסמך זה ובהתאם לפירוט המובא בפרק זה, לגבי כל אחת מהשנים 2005 עד 2009, יעמוד על סכום כולל של 70 מיליון ש"ח לשנה.
12. הצוות ליישום ולביצוע יקבע את סכום הסיוע לכל משק חקלאי לענין חלק א' למסמך זה; סכום הסיוע מתוך הסכום הכולל האמור בסעיף 11 ייקבע בכל אחת מהשנים 2005 ו-2006 לפי היחס שבין היקף הצריכה בפועל ("מ"ק מים לחקלאות) בשטחים המשמשים את המשק החקלאי לייצור חקלאי לבין כלל צריכת המים למטרת חקלאות ("מ"ק מים לחקלאות), ובכל אחת מהשנים 2007 עד 2009 - לפי היחס שבין שניים אלה:
- (א) היקף הצריכה בפועל ("מ"ק מים לחקלאות) בשטחים המשמשים את המשק החקלאי לייצור חקלאי או היקף הקצאת המים לאותו משק חקלאי כאמור ברישיון ההפקה, לפי הנמוך מביניהם; לבין -
- (ב) כלל צריכת המים בפועל למטרת חקלאות ("מ"ק מים לחקלאות), בניכוי סך הצריכה שהיא מעבר להיקף הכולל של הקצאות המים למטרת חקלאות באותה שנה;
13. הופחת היקף השטחים שבהם נעשה שימוש לייצור חקלאי על ידי המשק החקלאי נכון לשנת הזכאות בשיעור העולה על 5% ביחס להיקף השטחים שבהם עשה המשק החקלאי שימוש לייצור חקלאי בשנת 2005, יופחת סכום הסיוע בשיעור זהה לשיעור הפחתת היקף השטחים כאמור.

14. סכום הסיוע למשק חקלאי בשל העלאת היטלי ההפקה ביום 1 בינואר 2005, לגבי כל אחת מהשנים 2005 עד 2009, אשר יינתן מתוך הסכום האמור בסעיף 11, יהיה שווה לתוצאה המתקבלת מהמכפלה של היקף ההפקה בפועל באותו משק חקלאי בכל אחת מהשנים האמורות, בהפרש החיובי שבין שניים אלה: (1) היטל ההפקה הממוצע כפי שייקבע באותה שנה למקור המים וישולם על ידי המשק החקלאי, בהפחתת הסכום המצטבר של העדכונים להיטל ההפקה לפי הוראת סעיף 116(ג) לחוק המים או הוראות כל דין החל ביום 1 בינואר 2005; (2) היטל ההפקה לאותו מקור מים ביום 31 בדצמבר 2004.

15. על אף האמור לעיל, סכום הסיוע המרבי לו זכאי משק חקלאי לא יעלה על הסכומים הבאים:

(1) במשקים חקלאיים המתאפיינים בגידולים אינטנסיביים - 70% מגובה ההשקעה המאושרת על ידי הצוות ליישום ולביצוע או מסך ההשקעות בפועל, הנמוך מבין השניים;

(2) במשקים חקלאיים המתאפיינים בגידולים אקסטנסיביים - 80% מגובה ההשקעה המאושרת על ידי הצוות ליישום ולביצוע או מסך ההשקעות בפועל, הנמוך מבין השניים.

ועדת השמונה תקבע הגדרות לענין סיווג המשקים החקלאיים כאמור בפסקאות (1) ו-(2), בהתאם למשקלה היחסי של הוצאה עבור מים בסל תשומות הייצור עבור כל סוג גידול.

1. תשלום הסיוע

16. סיוע ישולם למשק חקלאי שנמצא זכאי לקבלת הסיוע בידי הצוות ליישום ולביצוע; המשק החקלאי יהיה זכאי לתשלום הסיוע לאחר השלמת ביצוע כל אחת מאבני הדרך בתוכנית ההשקעה, כפי שאושרה בידי הצוות האמור, ולאחר הצגת חשבונית מקור על ביצוע בפועל של אבן הדרך.

17. הצוות ליישום ולביצוע רשאי לאשר למשק חקלאי תשלום מקדמה עבור תוכנית השקעה מאושרת, בהתאם לאמות המידה שייקבעו לענין זה בידי ועדת השמונה, ובלבד שסכום המקדמה כאמור לכל משק חקלאי לא יעלה על 25% מסכום הסיוע לו זכאי המשק, כפי שייקבע ביחס לנתוני הצריכה העדכניים ביותר המצויים בידי נציבות המים באותה עת. ייקבעו בטחונות לענין מתן מקדמות לפי סעיף זה, כמקובל במשרדי ממשלה ובהתאם לנהלי החשב הכללי.

18. הצוות ליישום ולביצוע רשאי לאשר למשק חקלאי תשלום של סכום הסיוע, כולו או חלקו, אשר הוא צפוי להיות זכאי לו בשנים הבאות, בכפוף לקיומם של התנאים הבאים: (א) המשק השלים את ביצוע כל תוכנית ההשקעה שאושרה לו, או חלק מתוכנית ההשקעה בסכום העולה על סכום הזכאות שנקבע לו לאותה שנה, והציג חשבוניות המעידות על כך; (ב) קיום תקציב כנדרש; (ג) יישום מנגנון להחזר כספי, אם ייקבע לאחר מתן הסיוע האמור כי המשק חקלאי אינו זכאי לסיוע שניתן לו.

19. משק חקלאי רשאי להגיש בקשה לקבלת סיוע לגבי שנה מסוימת במועד שלא יהיה מאוחר מתום השנתיים העוקבות לשנה האמורה.

20. יתרות התקציב השנתי, אשר נוצרו בשל זכאות של משקים חקלאיים לקבלת סיוע שלא מומשה עד תום שנתיים מכל אחת משנות הזכאות 2007 עד 2009, יועדו לפרויקטים מיוחדים ליעול השימוש במים במגזר החקלאי כפי שיוחלט בידי צוות המעקב כאמור בסעיף 36.

21. על אף האמור לעיל, סכום הסיוע בשל הזכאות לשנים 2005 ו-2006, כפי שייקבע בהתאם להוראות המפורטות בחלק זה, ישולם למשקים החקלאיים ללא קשר לביצוע השקעות בפועל וללא צורך בהגשת תוכניות השקעה, ובמועדים הבאים:

עבור שנת 2005 - סכום הסיוע ישולם למשקים החקלאיים עד יום 31 בינואר 2007, בהתאם לנתוני צריכת המים לשנת 2005, כפי שתפרסם נציבות המים, ובלבד שנתוני צריכת המים השפירים לחקלאות של כל המשקים החקלאיים (שם הצרכן והכמות הנצרכת) יוגשו למשרד החקלאות לא יאוחר מיום החתימה על מסמך זה ושהצוות ליישום ולביצוע יאשר את סכומי הסיוע לא יאוחר מיום 1 בדצמבר 2006.

עבור שנת 2006 - 80% מסכום הסיוע ישולם למשקים החקלאיים עד יום 31 בינואר 2007, בהתאם לנתוני צריכת המים לשנת 2005 כפי שתפרסם נציבות המים, ובלבד שנתוני צריכת המים השפירים לחקלאות של כל המשקים החקלאיים (שם הצרכן והכמות הנצרכת) יוגשו למשרד החקלאות לא יאוחר מיום החתימה על מסמך זה ושהצוות ליישום ולביצוע יאשר את סכומי הסיוע לא יאוחר מיום 1 בדצמבר 2006. יתרת סכום הסיוע עבור שנת 2006 תשולם עד יום 31 באוקטובר 2007, בהתאם לסכום הזכאות לשנת 2006 כפי

שייקבע לאחר קבלת נתוני צריכת המים לאותה שנה מנציבות המים, והכל בכפוף להמצאת הנתונים הנדרשים לשם קביעת הזכאות לתשלום לפי הוראות חלק א' למסמך זה.

22. סכום הסיוע עבור השנים 2007 עד 2009 ישולם לכל משק חקלאי לא יאוחר מתום חודשיים מהמועד שבו אישר הצוות ליישום ולביצוע את הסכום האמור.

23. על אף האמור לעיל, למשקים החקלאיים באזורים המפורטים בנספח ב', יוענקו כספי הסיוע בשנים 2007 עד 2009, גם אם לא ביצעו השקעות בשנים האמורות, וזאת כל עוד לא מילאה המדינה את חלקה ביישום הפתרון האזורי האמור באותו נספח.

24.

- א. מאחר שנתוני צריכת המים מפורסמים על ידי נציבות המים בחודש ספטמבר של השנה העוקבת לשנה שבה נצרכו המים, יהיה רשאי הצוות ליישום ולביצוע לאשר סיוע בתחילתה של השנה העוקבת בגובה של עד 80% מסכום הזכאות לגבי כל אחת מהשנים 2007 ו-2008, וזאת על בסיס נתוני הצריכה של השנה האחרונה שלגביה קיימים נתונים של נציבות המים לענין זה.
- ב. לאחר קבלת נתונים עדכניים מנציבות המים באשר לצריכת המים של המשקים החקלאים בכל אחת מהשנים 2007 ו-2008, יערוך הצוות ליישום ולביצוע התחשבות, ויודיע למשקים החקלאים על סכום הסיוע הסופי לו הם זכאים באותה שנה. בהתאם לכך, המשקים החקלאים יהיו זכאים להשלמת הסיוע או חייבים בהחזר הסיוע העודף שניתן, לפי הענין. לענין החזר סכום הסיוע העודף - הצוות ליישום ולביצוע יהיה רשאי לנכות את סכום הסיוע העודף מסכום הזכאות המגיע למשק החקלאי בשנה העוקבת, אם הגיש תכנית השקעה לאותה שנה שאושרה לפי מסמך זה. לא הוגשה תוכנית או לא אושרה התוכנית כאמור, יפעל הצוות לגביית סכום הסיוע העודף בכל דרך שיראה לנכון.
- ג. לענין אישור הסיוע בשנת 2009 - הצוות ליישום ולביצוע יהיה רשאי לאשר בתחילת שנת 2010 סיוע בגובה של עד 50% מסכום הזכאות הכוללת לשנת 2009, וזאת על בסיס נתוני הצריכה של השנה האחרונה שלגביה קיימים נתונים של נציבות המים.

חלק ב' - סיוע בשל העלאת תעריפי המים בטווח הארוך

חלק זה כולל פירוט בדבר "מחיר היעד" לענין תעריפים של מים לחקלאות המסופקים מאת חברת מקורות וכן סיוע למשקים חקלאיים בשל העלאת תעריפי המים ל"מחיר היעד"; השינוי בתעריפי המים ל"מחיר היעד" יהיה בהתאם לפירוט שמובא בחלק זה, ולפי הוראות סעיף 112א לחוק המים.

ז. מחירי היעד -

25. בחלק זה, "מחיר היעד" -

- (1) לענין מים שפירים ומים מליחים - מחיר היעד ייקבע לפי הנמוך מבין אלה:
- (א) ממוצע עלויות ההפקה והאספקה של מים למטרת חקלאות המסופקים על ידי חברת מקורות (ללא היטלי הפקה), ולענין מים שפירים - בתוספת עלות של הממשלה או של מקורות בגין רכישת מים מותפלים או כל מים אחרים, לפי החלק היחסי של המגזר החקלאי בצריכת המים;
- (ב) ממוצע עלויות ההפקה והאספקה של כלל המים שמספקת מקורות (ללא היטלי הפקה), לרבות עלות של הממשלה או של מקורות בגין רכישת מים מותפלים או כל מים אחרים, לפי החלק היחסי של המגזר החקלאי בצריכת המים;

מחיר המים המליחים ייגזר ממחיר המים השפירים, כפי שקבוע לענין זה בתקנות המים (תעריפי מים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987, ובלבד שהממוצע המשוקלל של מחיר היעד למים שפירים ולמים מליחים, על פי כמויות המים השפירים והמים המליחים, יהיה שווה לממוצע העלויות של הפקת ואספקת המים על ידי חברת מקורות (ללא היטלי הפקה) כפי שייקבע בהתאם לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לעיל.

- (2) לענין מי השפד"ן - מחיר היעד למים ממפעל השפד"ן ייקבע כך:
- (א) מחיר הקולחין במוצא מתקן טיהור השפכים (בראשון-לציון) יהיה 0 אג'מ"ק;
- (ב) המחיר יכלול 40% מעלות רכיבי ההון של כל מפעל השפד"ן, החל ממוצא מתקן הטיפול בראשון לציון;

(ג) המחיר יכלול את כל רכיבי העלות הנוספים המשויכים למפעל, לרבות עלויות קבועות ועלויות משתנות;
 (ד) מחיר היעד של מי השפד"ן לא יעלה על 1 ש"ח/מ"ק; על מחיר זה יחולו העדכונים הקבועים בסעיף 112א לחוק המים.

לענין מחיר מי שפד"ן בחריגה - כל עוד תעריף המים השפירים יהיה נמוך ממחיר היעד למים שפירים, משק חקלאי ישלם עבור כמות המים הנצרכת ממפעל השפד"ן, העולה על כמות המים שהוקצתה לו לסוג מים זה, בנוסף לתעריף הרגיל למי השפד"ן שעליו לשלם על פי הוראות מסמך זה, את שיעורי התשלום המיוחד הקבועים בתקנה 2 לתקנות המים (תשלום מיוחד), התשל"ט-1978, לגבי כמות מים נחרגת לחקלאות. תעריף זה יבוא במקום התעריף הקבוע בפריט 1.2.3 לתקנה 7(1) לתקנות המים (תעריפי מים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987. החל מהמועד שבו תעריף המים השפירים יגיע למחיר היעד למים שפירים, משק חקלאי ישלם עבור כמות מים הנצרכת ממפעל השפד"ן, העולה על כמות המים שהוקצתה לו לסוג מים זה, סכום השווה לתעריף המים השפירים.

26. לצורך קביעת מחיר היעד, יחושבו בנפרד העלויות של מקורות לגבי הפקה ואספקה של מים שפירים ומים מליחים ולגבי מי שפד"ן. חישוב עלויות ההפקה והאספקה כאמור יבוצע בנפרד עבור כל סוג מים, כאשר עלויות רכישות המים על ידי מקורות ועל ידי המדינה יכללו לצורך קביעת מחיר היעד בחישוב עלויות מקורות.

27. חישוב עלויות ההפקה והאספקה של המים בידי מקורות יבוצע כדלקמן:

(א) יובאו בחשבון עלויות מקורות בפועל, ולא יובאו בחשבון שיקולים הנוגעים למידת יעילותה של החברה.

(ד) בחישוב האמור יובאו בחשבון כלל עלויות החברה לצורך הפקה ואספקת המים, כגון עלויות עבודה, תחזוקה, אנרגיה, חידושים ושיפורים, ועלויות רכישת מים ממפיקים פרטיים על ידי הממשלה ומקורות, לרבות עלות רכישת מים מותפלים (ללא היטלי הפקה).

(ה) לצורך חישוב עלויות ההפקה והאספקה של מים לחקלאות על ידי מקורות, יופרדו מרכיבי עלות שניתן לזהותם באופן ברור עם הפקה ואספקת מים לכל אחד מהמגזרים הבאים: המגזר החקלאי והמגזר הביתי/תעשייתי.

(ו) חישוב עלויות ההפקה והאספקה יבוצע לכל מפעל מים, ככל הניתן, ובהתאם לעקרונות המפורטים לעיל. במפעל מים בו לא ניתן לשייך עלות כלשהי לסוג צריכה מסוימת, תיוחס העלות בהתאם לשימוש במים.

(ז) חישוב עלויות מקורות בשל נכסים קיימים בחברה (עלויות ההון) יבוצע בהתאם לעקרונות הבאים:

(1) חישוב עלויות ההון יבוצע לפי שקלול בין התשואה על ההון העצמי והריבית המשוקללת על התחייבויות החברה, בהתאם ליחס הבא: 65% התחייבויות/35% הון עצמי.

(2) במסגרת חישוב עלויות ההון של מקורות לא יובאו בחשבון נכסים שהופחתו במלואם, או שיש להפחיתם במלואם, והכל לפי כללי החשבונאות המקובלים.

(3) בחישוב העלויות של מקורות יילקח בחשבון שיעור תשואה על ההון העצמי בגובה 6.5%; שיעור הריבית על הלוואות שנטלה החברה יחושב בהתאם לשיעור הריבית על הלוואות שנטלו חברות תשתית אחרות במשק.

(ח) שינוי העלות הממוצעת למ"ק מים שפירים לחקלאות (מחיר היעד) בעקבות תוספת מי ים מותפלים, ייקבע בהתאם לנוסחה הבאה:

סך צריכת המים השפירים לכל השימושים לפני התפלה - מלמ"ק	*	ממוצע העלויות של הפקת ואספקת מים שפירים לכל השימושים לאחר בדיקה לפני התפלה ש/מ"ק	+	סך המים המותפלים - מלמ"ק	*	עלות המים המותפלים - ש/מ"ק	-	ממוצע עלויות ההפקה והאספקה של מים שפירים לכל השימושים לאחר בדיקה לפני התפלה - ש/מ"ק	=	שינוי בעלות הממוצעת בעקבות התפלה - ש/מ"ק
		סך צריכת המים השפירים לכל השימושים לפני התפלה - מלמ"ק	+	סך המים המותפלים - מלמ"ק				לפני התפלה - ש/מ"ק		

28. על אף האמור לעיל, צוות המעקב רשאי להחליט כי מחירי היעד ייקבעו בהתאם לעלות המוכרת לחברת מקורות, כפי שתיקבע במסגרת ההסדר הכללי שיחול על חברת מקורות, ובתוספת העלות של הממשלה בגין רכישת מים מותפלים או כל מים אחרים, לפי החלק היחסי של המגזר החקלאי בצריכת המים השפירים.

29. בחינת העלויות של מקורות כאמור בפרק זה תבוצע בידי ועדת ההיגוי. לצורך כך, רשאית ועדת ההיגוי להשתמש בשרותי ייעוץ הניתנים היום לנציבות המים בענין זה או בכל גורם אחר שיבחר לענין זה, בכפוף לכל דין.

ח. מסלול התייקרות עתידית של המים

30. מים שפירים:

לענין מחיר היעד למים כאמור בפרק ז' - פריסת ההעלאה של תעריף המים תעשה למשך תקופה ארוכה ככל הניתן, ואולם התקופה האמורה לא תעלה על 7 שנים, וסכום ההעלאה בכל שנה לא יפחת מ-5 אג'מ"ק; לענין סכום העלאת התעריף בכל שנה, לא יבוא בחשבון עדכון המחירים לפי סעיף 112א לחוק המים או לפי הוראות כל דין.

העלאה ראשונה של תעריף המים השפירים תיעשה לאחר סיום בדיקת העלויות כמפורט לעיל. ואולם, אם הבדיקה האמורה לא תסתיים עד יום 1 בינואר 2008, תתבצע ההעלאה הראשונה של תעריף המים השפירים במועד האמור, וגובה ההעלאה יהיה 2.5% מהתעריף שיחול במועד האמור.

31. מי שפד"ן:

לענין מחיר היעד למי השפד"ן כאמור בפרק ז' - פריסת ההעלאה של תעריף המים תעשה למשך תקופה ארוכה ככל הניתן, ואולם התקופה האמורה לא תעלה על 7 שנים, והעלאת התעריף בכל שנה לא תפחת מ-3% לשנה ביחס לתעריף מי השפד"ן באותו מועד, ולא יבוא בחשבון לענין זה עדכון המחירים לפי סעיף 112א לחוק המים או לפי הוראות כל דין. החל מיום החתימה על מסמך זה, ועד תום שנתיים לאחר מכן, לא תהיה העלאה של תעריף מי השפד"ן לצרכניו.

ט. סיוע למשק חקלאי בשל ייקור תעריפי המים עד למחיר היעד

32. כנגד כל העלאה נוספת של תעריפי המים השפירים, המים המליחים ומי השפד"ן, וזאת עד למחיר היעד, יינתן סיוע למשקים חקלאיים, לתקופה של 5 או 7 שנים; סך התקציב השנתי לסיוע בכל אחת מבין השנים האמורות ישקף את תוספת העלויות לכל המשקים החקלאיים הזכאים לסיוע באותה שנה בעקבות העלאת תעריפי המים השפירים, המים המליחים ומי השפד"ן, ללא עדכונים לפי הוראות חוק המים או הוראות כל דין, והכל כמפורט להלן:

(א) סיוע למשקים חקלאיים המתאפיינים בגידול אינטנסיבי -

יינתן סיוע לתקופה של 5 שנים רצופות החל ממועד כל ייקור. סך התקציב השנתי לסיוע לכל משק חקלאי, בכל אחת מבין השנים האמורות, ייקבע בהתאם לתוצאה המתקבלת ממכפלת גובה העלאת התעריף לכל סוג מים, בנמוך מבין שניים אלה: (1) היקף צריכת המים השנתית בפועל של המשק החקלאי לאותו סוג מים; (2) היקף הקצאת המים השנתית לאותו משק חקלאי כאמור ברשיון ההפקה;

והכל ללא קשר לעדכון מחירים לפי סעיף 112א לחוק המים או לפי כל דין.

(ב) סיוע למשקים חקלאיים המתאפיינים בגידול אקסטנסיבי -

יינתן סיוע לתקופה של 7 שנים רצופות החל ממועד כל ייקור. סך התקציב השנתי לסיוע לכל משק חקלאי, בכל אחת מבין השנים האמורות, ייקבע בהתאם לתוצאה המתקבלת ממכפלת גובה העלאת התעריף לכל סוג מים, בנמוך מבין שניים אלה: (1) היקף צריכת המים השנתית בפועל של המשק החקלאי לאותו סוג מים; (2) היקף הקצאת המים השנתית לאותו משק חקלאי כאמור ברשיון ההפקה;

והכל ללא קשר לעדכון מחירים לפי סעיף 112א לחוק המים או לפי כל דין.

לענין פסקאות (א) ו-(ב) -

"צריכת המים השנתית בפועל" - לפי נתוני צריכת המים של נציבות המים בכל אחת מהשנים שבעדן המשק החקלאי זכאי לסיוע.

"גידול אינטנסיבי" ו"גידול אקסטנסיבי" - כפי שתקבע ועדת השמונה כאמור בסיפה לסעיף 15.

33. עקרונות הסיוע למשקים חקלאיים המתאפיינים בגידול אינטנסיבי ואקסטנסיבי יהיו בהתאם לאמור בסעיפים הבאים שבחלק א': סעיפים 1 עד 10, למעט האמור בסופה לסעיף 1(ב) החל במילים "ובהיטל ההפקה", סעיף 13 וסעיפים 15 עד 19.

י. עניינים נוספים

34. על הסיוע לפי מסמך זה לא יחולו הפחתות רוחביות בתקציב המדינה.

35. משרד האוצר יעמיד סכום נוסף של 31 מיליון ש"ח לתמיכה בשל קיצוץ במכסות המים בשנת 2001 (בסעיף זה - **סכום התמיכה הכולל**). סכום התמיכה הכולל יחולק בין החקלאים הזכאים לתמיכה, באופן המפורט להלן:

(1) סכום של 21 מיליון ש"ח, מתוך סכום התמיכה הכולל, יחולק באמצעות רשות המסים לחקלאי שנמצא זכאי לקבלת תמיכה בהתאם למבחני התמיכה לענין קיצוץ מכסות המים בשנת 2001, ובלבד שאותו חקלאי לא קיבל את מלוא התמיכה שלה היה זכאי עקב אי-החזרתן של המקדמות ששולמו ביתר לחקלאים אחרים עבור אותה שנה.

(2) סכום של 10 מיליון ש"ח, מתוך סכום התמיכה הכולל, יחולק באמצעות רשות המסים בין החקלאים לפי מבחני התמיכה לענין קיצוץ מכסות המים בשנת 2001, בהתאם לחלקו היחסי של כל חקלאי כפי שנקבע במבחני התמיכה עבור אותה שנה. רשות המסים תפחית מסכומי התמיכה שיועברו לחקלאי, אשר שולמו לו מקדמות ביתר במסגרת חלוקת סכומי התמיכה שבוצעה בעבר עבור אותה שנה והוא לא החזיר למדינה, את סכומי המקדמות כאמור.

סכומי התמיכה ששולמו לחקלאים בשני תשלומים שווים. תשלום ראשון ישולם לחקלאים בסמוך לאחר חתימת מסמך זה, והתשלום השני ישולם בתום שנה ממועד התשלום הראשון.

הסיוע האמור מהווה הסדר סופי ומוחלט עם המגזר החקלאי לענין קיצוץ מכסות המים בשנים 1999 עד 2004, לרבות לענין מתן התמיכה בשל הקיצוץ האמור ולענין דחייתן של תביעות תלויות ועומדות כנגד המדינה בענינים הנוגעים לקיצוץ מכסות המים ולתמיכה כאמור, ולא תהיה כל טענה או תביעה כנגד הממשלה בקשר לכך. חקלאי שנמנע מלדחות את התביעה שהגיש כנגד המדינה בכל ענין הנוגע לקיצוץ מכסות המים בשנים 1999 עד 2004 או לתמיכה בשל הקיצוץ האמור, לא יהיה זכאי לקבלת התמיכה האמורה בסעיף זה.

יא. השקעה בפרוייקטים לאומיים ואזוריים

36. משרד האוצר יקצה בכל אחת מהשנים 2005 עד 2009 סכום של 14 מיליון ש"ח לשם מתן סיוע עבור השקעות לאומיות ואזוריות בתחום השימוש במים לחקלאות, ובהתייחס לצורך ביעול השימוש במים שפירים באזורים נעדרי חלופת מים שוליים כלשהם, כפי שיקבע צוות המעקב. חלוקת סכומי הסיוע תיעשה בידי משרד החקלאות, בהתאם להוראות כל דין.

ניתן יהיה להקדים את הקצאת סכום הסיוע בכל אחת מהשנים האמורות על חשבון סכום הסיוע בשנים שלאחר מכן, ובלבד שסכום ההקצאה הכולל לא יעלה על סכום של 70 מיליון ש"ח; הוקדמה הקצאת סכום הסיוע כאמור, יקבע צוות המעקב את רשימת הפרוייקטים שיוקצה בעדם סכום הסיוע האמור.

מצורף בזאת **נספח ב'** פירוט של האזורים שבהם הוגדרו פתרונות חלופיים למים שפירים או פתרונות אזוריים אחרים.

37. סכום הסיוע האמור בסעיפים 11, 35 ו-36 מתוקצב במסגרת חוק התקציב לשנה זו (בתקנות תקציביות 32060702, 32060703 ו-32060704).

יוסטה בלייר
המוזכיר הכללי
התאחדות חקלאי ישראל

עמי לנדאו
סגן בכיר לחשב הכללי
משרד האוצר

חיים פרעזס
סגן הממונה על התקציבים
משרד האוצר

דוד ירוסלביץ
נציב המים

יעל שאלתיאלי
מנכ"לית משרד החקלאות
ופיתוח הכפר

נספח א'

קריטריונים להשקעות המייעלות את השימוש במים

מפורטים להלן קריטריונים לחמישה סוגים של השקעות, אשר בשלן יינתן הסיוע המפורט במסמך זה:

1. הקטנת פחתיים

(1) ביצוע סקר מערכות וקווים (עד רמת הפרט במושב):

- א. איתור נזילות
- ב. איתור כשלים בתפעול
- ג. ליקוי בציוד ואביזרים

(2) תכנון וביצוע:

- א. החלפה או תיקון קוים.
- ב. החלפה או התאמה של ציוד.

2. טיפול במערכות הפרט

- מעבר להשקיה חכמה/מבוקרת
- סינון
- מיחשוב
- בקרה באמצעות חיישנים
- מעבר למצעים מנותקים
- מיחזור מים

3. חיסכון פיסי – הקטנת התאדות

- הגנה מרוח
- הצללה
- הטמנת צנרת

4. מעבר בין גידולים ושיטות גידול

- מעבר משטח פתוח לשטח מבוקר
- מעבר בין גידולים או ענפים
- השאת יבולים למ"ק מים

5. ענף המדגה

- הגדלת מערכות החשמל לאספקת חמצן לדגים.
- הוספת מערכות האבסה.
- צנרת הולכה.
- מסננים למים.
- מתקני תפיסת מים ואוגר אופרטיבי של 10-15 אלפי מ"ק למשק.
- מערכות שאיבה וחשמל למחזור מים.

נספח ב'

להלן טבלה המפרטת פתרונות חלופיים למים שפירים או פתרונות אזוריים אחרים, לפי הענין. בין הפתרונות המוצעים נמנים אלה: השבת קולחים, הטלת חובת הולכה על חברת מקורות, וכן יישום מדיניות היטלים גמישים בהתאם למחסור הארצי והאזורי ולנקודת התפיסה של המים, אשר כפופה לקבלת כל האישורים הנדרשים על פי כל דין.

הפתרונות יינתנו במסגרת כללי הסיוע, לפי כל דין ובהתאם לנהלים הקיימים בנציבות המים בהקשרים האמורים. מובהר כי עלות הפתרונות, כמויות המים ולוחות הזמנים נערכו ברוב המקרים על בסיס אומדן ראשוני ויתכנו בהם שינויים.

אזור	הפתרון	עלות מלש"ח	כמות מלמ"ש	לו"ז
גליל עליון	רצ"ב מסמך מפורט ולהלן עיקריו: <ul style="list-style-type: none"> היטלים גמישים. סיוע בהקמת שדה קידוחים באזור שמיר ושילובו במערכת. מימוש חובת הולכה באזור כפר יובל - מטולה. תעריף מופחת למפעל עיין כאשר יופרד ממפעל זמר ויוסב למפעל מים נחותים. הצעדים שבהם ינקוט האזור: ניהול יעיל של מקורות המים כולל פתרונות למפיקי המעלה. סיוע לצרכני מים שפירים במחירי תקנות ממקורות. הבטחה לניצול הקולחים. 	כ - 55	130	כשיחתם מסמך העקרונות
עמק חרוד	רצ"ב מסמך מפורט ולהלן עיקריו: <ul style="list-style-type: none"> פרויקט קולחים. היטלים גמישים. 	כ - 95	7-15	בביצוע
גליל תחתון ובקעת יבניאל	רצ"ב מסמך מפורט ולהלן עיקריו: <ul style="list-style-type: none"> אושר קו בין מפעלי עם מענק מדינה של 100%. השלמת פרויקט הקולחים. 	כ- 30 כ - 90	3-7 18	בוצע כשיחתם מסמך העקרונות
עמק הירדן	רצ"ב מסמך מפורט ולהלן עיקריו: <ul style="list-style-type: none"> סיוע בהקמת מפעל משולב של קולחין ומותפלים (מפעל ביתניה) ומפעל קולחין בסירין. היטלים גמישים. דיונים בענין הסדר על תביעות האגודה. 	כ - 170	17-19	כשיחתם מסמך העקרונות
רמת הגולן	רצ"ב מסמך מפורט ולהלן עיקריו: <ul style="list-style-type: none"> ניהול אזורי של משק המים. היטלים גמישים. מימוש חובת הולכה. סיוע לתוכנית הפיתוח המוסכמת בהתאם לכללי הסיוע. 	כ - 80	כ - 35	בביצוע
ערבה דרומית	ביצוע תוכנית האב שעיקרה הגדלת הכמות ושיפור איכות המים באזור בהתאם לחלופה שתבחר בתיאום עם נציגי האזור בהתאם למפורט במסמך המצ"ב.	פיתוח על ידי מקורות	כ- 10	בהדרגה במשך 10 שנים
בקעת הירדן	קולחים מהאוג.	כ - 25	כ - 3	בביצוע
	קולחים מהקדרון בהתאם למסמך שנחתם.	כ - 20	כ - 7	בביצוע
בקעת בית שאן	מפעל עלות בתוספת תשלום היטלים במסגרת מדיניות היטלים גמישים.			1/2007
	פרוייקט השבת קולחים.	כ- 10	כ- 4	בביצוע
	קולחים לישובים הצפוניים במסגרת הפתרון של עמק הירדן.	(כ - 45) כלול בעמק הירדן	כ - 4	כשיחתם מסמך העקרונות

הסדר אזורי לגליל עליון

1. הגדרת האזור:
- א. שטח המועצות האזוריות - הגליל העליון, מבואות חרמון, מרום הגליל והמועצות המקומיות - מטולה, יסוד המעלה, ראש פינה.
 - ב. גבולות האזור בקירוב:
בצפון - גבול הצפון.
בדרום - כביש כרמיאל עמיעד.
במערב - קו פרשת המים.
במזרח - רמת הגולן.
2. הצעדים שבהם ינקוט האזור:
- א. תוקם אגודה, אשר בה יהיו חברים כלל הצרכנים והמפיקים למטרות חקלאות באזור שמטרותיה יהיו, בין היתר, השגת מטרות ההסדר, וזאת באמצעות ביצוע האמור להלן:
א. פיתוח מקורות מים חדשים.
 - ב. מניעת זיהום מקורות המים באמצעות עידוד חברי האגודה להעדיף לנצל את כל מי הקולחים והמים הנחותים על פני המים השפירים.
 - ג. הבטחת הזרימה מהמעיינות ובנחלים באמצעות עידוד וסיוע לחברי האגודה לעבור ככל האפשר לניצול המים מהמורד / ניצול מקורות חליפיים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), וזאת ללא פגיעה בזכויות ההפקה של המפיקים.
 - ד. שמירה על היקף ופריסת החקלאות באמצעות הקטנת פער עלות המים בין חברי האגודה השונים. במסגרת זו תינתן תמיכה לצרכני מקורות הרוכשים מים על פי התעריפים שייקבעו למים שפירים בהיקף שישתנה בהתאם למצב ההידרולוגי. שיעור התמיכה לא יפחת מ-15% ממחיר התקנות, כפי שיקבע מעת לעת בשנה בה הוגדר מצב הידרולוגי טוב, מ-10% ממחיר התקנות כפי שיקבע מעת לעת בשנה שבה הוגדר מצב הידרולוגי ממוצע, ויעמוד על 0% בשנה שבה הוגדר מצב הידרולוגי גרוע. ניתן יהיה לשנות ולעדכן פרמטרים אלו בהתאם להחלטת מוסדות האגודה ואישור המדינה.
 - ה. ניצול יעיל ומיטבי של המים תוך שמירה על פריסה מוסכמת של החקלאות באזור, וזאת באמצעות ניהול מסגרת המים המתוכננת לאזור. מסגרת זו תוקצה לאגודה, אשר תקצה אותה לחבריה על בסיס הקצאות המים הבסיסיות שלהם, תוך קביעת כללים ומנגנונים להעברת מים בין חברי האגודה בכפוף ליכולת ההספקה של הספק. הכללים והמנגנונים יוצעו על ידי האגודה, יאושרו במוסדותיה ובמוסדות חבריה ויאשרו על ידי המדינה אשר תבקר את ההליך בכל שנה ושנה.
 - ו. תשלום היטלי ההפקה למדינה בהתאם לכמויות שיופקו בכל מתקני חבריה.
 - ז. על מנת שהמדינה תוכל לממש את הצעדים המפורטים בהמשך, האגודה תביא את הסכמת האסיפה הכללית שלה.
3. מחויבות האזור:
- א. האזור יממש את ההסדר עם יישומו של פתרון משפטי, מבני או אחר, לענין הקניית מעמד מחייב לאגודה, אשר יסייע לאגודה לעמוד בהתחייבותיה.
 - ב. אם לאחר יישום ההסדר יתברר כי העלות הממוצעת למ"ק מופק באזור, בממוצע רב שנתי, בגין מימוש ההסדר כאמור בסעיף 2 לעיל, תהיה גבוהה מסכום היטל ההפקה נכון למועד חתימת הסדר זה (לרבות עדכנו על פי מנגנון העדכון הקבוע בחוק), ולאחר שהמדינה אישרה את הנתונים האמורים בסעיף קטן זה, תאשר המדינה לאגודה לצמצם את הוצאותיה ליישום מטרות ההסדר לפי סעיפים 2 (א) עד (ד) לעיל.
4. הצעדים שבהם תנקוט המדינה:
- א. סיכום בתאום ובשיתוף האגודה המייצגת כאמור את כלל צרכני ומפיקי האזור, על מסגרת הפקה וצריכה אזורית, וכן את העקרונות לשינוי מסגרת זו במצבי מחסור. מסגרת זו תוקצה לאגודה אשר תפעל כמפורט בסעיף 2 לעיל.
 - ב. בהמשך להחלטת ממשלה מס' 439 מיום 12 בספטמבר 2006, תגבש נציבות המים מתכונת של היטלי הפקה גמישים על המים המופקים בהפקה עצמית באזור, וזאת בהתחשב בצרכיו המיוחדים של האזור (ובכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין).
 - ג. סיוע באמצעות מענקים בפיתוח שדה הפקה שמיר ושילובו במערכות האזוריות על מנת לתת מענה הן כמותי והן מבחינת עלות ההיטלים בשנים שחונות (ההשקעה הכוללת נאמדת בכ- 50 מלש"ח). הסיוע יינתן בהתאם לכללים שייקבעו בנציבות המים.
 - ד. סיוע באמצעות מענקים בהתאם לכללים למפעלי השבה ולמטרות מניעת זיהום (השתתפות המדינה בסעיף קטן זה נאמדת בכ- 30 מלש"ח, וזאת בנוסף למענקים שניתנו עד היום לנושא זה).

- ה. יישום צו למתן שרותי תשתית לגבי מים המופקים על ידי מפיקי האזורים ומסופקים דרך מערכות התשתית של חברת מקורות (כגון אזור כפר יובל - מטולה).
- ו. הבטחת מים באיכות גבוהה למפעל זמר, אשר יספק מים במחירי תקנות. תמהיל של מי כבול, בריכות דגים ומים טבעיים יסופק למפעל עיון. למפעל זה ייקבע מחיר תקנות מיוחד הזהה לתעריף העתידי של מי שפד"ן. תבחן האפשרות שמפעל זה יוגדר כמפעל עלות.
- ז. לסייע בהקניית מעמד משפטי מחייב לאגודה, אשר יסייע לה לממש את מחויבויותיה וזאת בין היתר באמצעות בחינה משותפת של הקמת רשות מים אזורית.
5. להסרת ספק, יישום חלקה של המדינה כאמור בהסדר זה מותנה ביישום חלקו של האזור, ואולם המדינה רשאית, לפי שיקול דעתה הבלעדי והמלא, לבצע חלק מהצעדים המפורטים בסעיף 4 לעיל גם אם האזור לא ביצע את כלל הצעדים שבהם הוא מחויב, וזאת אם ראתה כי האזור עשה כל שביכולתו על מנת לממש את כל הצעדים האמורים.

פתרון אזורי לעמק חרוד

- תיושם הסדרה כוללת של משק המים האזורי באמצעות מהלך משולב הכולל:
- קידום מפעל השבת קולחים לאזור באופן שיובטח ניצול מלא של כל עודפי הקולחים.
 - היטלי ההפקה באזור יהיו גמישים ומותאמים להיות האזור מנותק מהמערכת הארצית. במסגרת מנגנון היטלי ההפקה יובטחו גם צרכי הטבע באזור.
 - לא ייעשה שימוש במנגנון ההענקות.

1. מפעל השבת הקולחים.

- א. תוכנית המפעל הינה התוכנית שאושרה בוועדת השיפוט לתוכניות השבה בנציבות המים בהתאמות שיידרשו ויאושרו במסגרת התכנון המפורט.
- ב. הקו המחבר את מפעל ההשקיה הקיים למערכת ההולכה של מפעל תשלובת הקישון יבוצע במימון מלא כמקובל לגבי קווים בין מפעליים. קוטר הקו יקבע בנציבות המים תוך התייחסות להעברת קולחים לצרכנים נוספים במרחב.
- ג. מחיר רכישת הקולחים ב"נקודת המעבר" בין מפעל תשלובת הקישון למפעל הקולחים בלחץ בריכת מזרע, יהיה 15 אג' למ"ק. המחיר מתייחס לקולחים באיכות המאפשרת שימוש חקלאי בלתי מוגבל, ולפיכך לא ישונה גם אם תוחלף שיטת שדרוג הקולחים במפעל תשלובת הקישון. מחיר זה יעוגן בתקנות.
- ד. נכסי המפעל הקיים של אגודת המים המועמדים לטובת מפעל הקולחים יחשבו כהשקעת היזם. הנכסים הכלולים במערכת ההתחשבות הקיימת בין המדינה לאגודה יכללו במפעל הקולחים בהתאם לערכם בספרים ובהתאם ליחס העתידי בין הקולחים למים השפירים במערכת מי ההשקיה.
- ה. בכל מקרה, לא יעבור שיעור המענק את ההשקעות החדשות במפעל.

2. היטלי ההפקה.

- א. היטלי ההפקה באזור יהיו גמישים וישקפו את היות האזור מנותק מהמערכת הארצית כאמור בטיוטת התקנות אשר פורסמה באוגוסט 2006. ההיטלים ישקפו את המחזור האזורי במים ושיקולים נוספים כגון הבטחת מים לטבע.
- ב. עם החלת היטלים אלו על המים המופקים באזור, וכל עוד יהיו אלו בתוקף, מתחייבת אגודת המים לא לתבוע הענקות בגין עלות המים.

3. אגודת המים מתחייבת כי עם ביצוע סעיפים 1 ו-2 לעיל, וכל עוד יהיו אלה בתוקף, היא תוותר על תביעותיה לכספים המגיעים לה, לדעתה, מנציבות המים.

פתרון אזורי לגליל תחתון ובקעת יבנאל

1. הצריכה המתוכננת לקולחים באזור זה הינה:
 יישובי מוא"ז גליל תחתון וכפר תבור - 9-10 מלמ"ש (בנוסף למפעל כפר חטיים לחקלאות וגולף).
 מושבה יבנאל - 4-5 מלמ"ש.

3-4 מלמ"ש
17-18 מלמ"ש

רמת סירין -

סה"כ -

2. מקורות הקולחים לשנת 2020:

קולחים "מקומיים" -

עודפי חורף ממת"ש לבנים ומת"ש כפר חיטים - 2.5 מלמ"ש.

העברת קולחים מעמק יזרעאל -

8 מלמ"ש.

7 מלמ"ש

17.5 מלמ"ש

סה"כ -

3. על מנת להשיג ולבצע את האמור לעיל יבוצעו המהלכים הבאים:

אומדן השקעות

15 מלש"ח	(1) השתתפות בתשתיות קיימות ומתוכננות לניוד הקולחים למזרח עמק יזרעאל והשלמת המערכת הבין מפעלית -
8 מלש"ח	(2) בין מפעלי ליבנים - חיטין - רכס פוריה -
24 מלש"ח	(3) הרחבת מפעל גליל תחתון (תנאי מענק רגילים) - 40 מלש"ח - אומדן המענק -
40 מלש"ח	(4) מאגרים רמת סירין ובקעת יבנאל (חלק המאגר אשר יוגדר בין מפעלי) -
87 מלש"ח	סה"כ -

פתרון אזורי לעמק הירדן

1. **פיתוח מפעלי המים באזור עמק הירדן** - בהתאם למתווה המתוכנן, יוקמו שני מפעלי מים בסיוע המדינה: מפעל משולב של מי קולחים ומים מותפלים (מפעל ביתניה) ומפעל קולחים משולבים במי ירמוך ברמת סירין. הפרויקטים יובאו בהקדם לועדות השיפוט השונות בנציבות המים, במטרה לבחון את אפשרות העברתם לאישור ועדת ההשקעות, בפרק זמן של כחודשיים, ובכפוף לקיום התקציב הנדרש ולעמידה בכללי נציבות המים לעניין זה. בכפוף להסדר כאמור בסעיף 3 להלן, יחושבו נכסי המפעל הקיים של אגודת המים המועמדים לטובת המפעלים כהשקעת היזם. להלן מפורטים האלמנטים העיקריים במפעלי המים (הערכים המפורטים להלן הם בגדר אומדן ראשוני בלבד, ויועדכנו בהמשך עם התקדמות התכנון):
- א. מפעל ביתניה:
- מתקנים חסרים לשילוב הקולחים - 17.5 מלש"ח.
 - מתקנים להובלת ואגירה חורפית של המים בצפון המועצה האזורית עמק בית שאן - 45 מלש"ח.
 - מתקן התפלה - 33 מלש"ח.
 - קו לסילוק התמלחת - 15 מלש"ח.
- ב. מפעל סירין:
- שדרוג מאגר סירין וקו מאגר שרונה - סירין - 22.6 מלש"ח.
 - הגדלת מאגר שרונה להשלמת נפח האיגום החורפי הנדרש - 7.5 מלש"ח.
- ג. בנוסף, בוצעו ויבוצעו השקעות נוספות בתשתיות "בין מפעליות", אשר יאפשרו הולכת הקולחים אל האזור בעלות סבירה.
2. **היטלי ההפקה** - יישום מדיניות ההיטלים הגמישים כפי שתוגש לאישור הממשלה והכנסת. כל עוד יהיו אלו בתוקף, מתחייבת אגודת המים לא לתבוע הענקות בגין עלות המים.
3. **תביעות האגודה** - המדינה והאגודה יפעלו להגיע להסדר לגבי תביעות האגודה מהמדינה. במסגרת הדיונים על הסדר זה, יילקחו בחשבון התועלות לאגודה מיישום האמור לעיל שהן מעבר לכללים המקובלים.

פתרון אזורי לרמת הגולן

- הפתרון האזורי ברמת הגולן מושתת על מספר אדנים:
- ניהול אופטימלי של ההפקה, ההספקה והצריכה האזורית על ידי יישובי האזור באמצעות אגודת מי גולן.
- ייצוב אספקת המים לצריכה חקלאית בהיקף מיידי של 34 מלמ"ק לשנה, תוך התבססות על המקורות המקומיים בהתאם לעקרונות תוכנית תפעול רב שנתית מוסכמת המפורטת במסמך נציבות המים מיום 22 באוגוסט 2004.
- המשך פיתוח מפעלי קולחים ומקורות מים חדשים כתוספת למאזן, ועל בסיסם להגדיל בהתאם את מסגרת הצריכה האזורית.

- על מנת ליישם פתרון זה יבוצעו הצעדים הבאים:
- א. אגודת מי גולן תהיה ספק המים האזורי.
 - ב. על מנת למנוע תשתיות כפולות תינתן אפשרות לאגודה לקבל שרותי תשתית מחברת מקורות בתעריפים שיקבעו.
 - ג. יושת על האזור מנגנון של היטלי הפקה גמישים התואם את תוכנית התפעול הרב שנתית המוסכמת.
 - ד. יינתן סיוע מדינה בהתאם לכללי הסיוע להקמת מפעלי קולחים ולפיתוח מקורות מים נוספים. אומדן ההשקעות הכולל במפעלים אלו הוא:

קולחי צפון רמת הגולן	קולחים -
קולחי מעלות הגולן	
השלמות נדרשות במפעלים בהקמה	
35 מלש"ח.	סה"כ -

מאגר קוניטרה מאגר בראון מאגר חמדה קידוח שיפון שילוב שדה שמיר / קידוח נוסף מערכות שאיבה והולכה	פיתוח מקורות מים נוספים -
60 מלש"ח.	סה"כ -

יישום הפתרון יאפשר קיום חקלאות ברת קיימא ברמת הגולן ויביא לתוספת מים למאזן משק המים הלאומי.

פתרון אזורי לערבה דרומית

מובאות להלן החלופות המוצגות כיום בטיזטת תכנית האב להספקת מים בערבה הדרומית, אשר נעשית בתיאום עם נציגי האזור. לבקשת נציגי האזור, הושם דגש על הגדלת הכמות ושיפור האיכות של המים. מובהר כי לא התקבלה כל החלטה בנושא עד כה, וכי אישור התוכנית יעשה בהתאם לנהלים המקובלים בנציבות המים.

חלופה א'

- א. צעד ראשון של פתוח המערכת יהיה מיצוי מלוא ההיצע ההידרולוגי על ידי ביצוע כל הקידוחים המתוכננים עד להפקה שנתית של 43.1 מלמ"ש.
- ב. תצרוכת העיר אילת תסופק תחילה על ידי תמהיל של מים מלוחים מותפלים והשלמה של מי ים מותפלים, ובהמשך - מי ים מותפלים בלבד. לצורך הקשיית המים, יבוצע תחילה מיהול עם מי קידוחים, ובהמשך - מעבר לשימוש באבן גיר במקום במי קידוחים.
- ג. השלמת היצע מים לשימוש חקלאי תתקבל בעדיפות ראשונה על ידי מי קידוחים מלוחים מותפלים, ובהמשך - ההשלמה הסופית תתקבל על ידי מי ים מותפלים.
- ד. מים להספקת מי חצר ליישובים החקלאיים בערבה ולצרכנים אחרים יופקו מקידוחים בערבה. תצרוכת מי החצר כוללת מים מותפלים לכל השימושים הביתיים בכל יישובי הערבה באיכות אחידה של מי שתיה. לצורך ענין זה יותפלו כל המים שיופקו לבתים.
- ה. איכות המים שתסופק בחבל אילות תהיה דומה לקיימת בשתי רמות איכות: מים שפירים באיכות עד 650 מג"ל כלורידים, ומים מליחים עד 1,200 מג"ל כלורידים, עם התפלה מקומית לשימוש ביתי בכל ישוב.
- ו. הספקת המים השפירים תתבצע באמצעות מערכת מי פארן שתשודרג בהתאם יחד עם פתוח כושר הספקה מקומי שיסתעף מהמאגרים המוצעים.

- ז. השלמת הספיקה הנדרשת בימי שיא תתקבל על ידי שילוב של אגירה עונתית [מספר מאגרים בנפח כולל של 650,000 מ"ק] עם מים מותפלים ממתקן הסבחה [מחוץ לעונת השיא של הביקוש באילת].
- ח. הספקת המים המליחים תתבצע באמצעות המערכות המקומיות הקיימות בתוספת פיתוח מערכת באזור השטחים החדשים בעברונה, אשר תכלול מאגר עונתי למים אלו. ביתר האזורים, השלמת יום שיא תתקבל ממתקני האגירה של המים השפירים.

חלופה ב'

ככלל, המערכת מבוססת על הספקת מים באיכות אחידה לכל הצרכנים. מיעוט מבוטל של צרכני מים מליחים שלא למטרות חקלאות ימשיך לצרוך מים באיכות זו. כמו כן, לכאורה גם הצרכנים החקלאיים יוכלו לבחור להמשיך לנצל מים באיכות נמוכה יותר, וזאת על ידי שימוש במים בטרם עברו את תהליך ההתפלה. צריכה זו תתאפשר ללא היערכות מיוחדת, שכן ממילא מדובר, בדרך כלל, בתשתית קיימת המספקת מים אלה כיום לצרכנים האמורים.

להלן תאור עקרוני של החלופה:

- א. תצרוכת העיר אילת תסופק על ידי מים מותפלים בלבד [תמהיל של מים מלוחים מותפלים עם מי ים מותפלים]. להקשיית המים יבוצע מיהול עם מי קידוחים.
- ב. לישובים החקלאיים בערבה ולצרכנים אחרים מחוץ לאילת יסופקו מים ממקורות טבעיים באיכות אחידה של מי שתיה ברמת מוליכות של 1.0 מילימו. לצורך זה יותפלו כל המים שיופקו בערבה באמצעות מספר מתפילים ולא יידרשו מתפילים מקומיים ומערכות הספקה כפולות בישובים.
- ג. מי הרכז של המתפילים האזוריים יאספו ויסופקו כמי גלם למתקן הסבחה.
- ד. מאחר שכל מי הקידוחים יעברו התפלה, רמת הרדיואקטיביות במי המוצר תעמוד בדרישות התקן [הרמה המותרת של רדיואקטיביות תהיה אחד הפרמטרים לפיהם יבוצע התכנון של מערך ההתפלה]. כתוצאה מתהליך ההתפלה, החלק הארי של גורמי הקרינה במי הגלם יעבור אל זרם הרכז, שייאסף מכל המתפילים להזנת מתפיל הסבחה. כדי להבטיח מניעת נזק לסביבה הימית שתחשף לרכז שיסולק מהמתפיל בסבחה, יבוצע טיפול במי הרכז לפני הערבוב עם מי הים בהזנת הסבחה לסילוק מקורות הקרינה מהמים. בחלופה זו לא יהיה צורך לטפל במי הקידוחים במקור לסילוק גורמי הקרינה מאחר שממילא מים אלו לא יסופקו לשימוש ישיר.
- ה. השלמת ספיקת נדרשות בימי שיא תתקבל על ידי שילוב של אגירה עונתית [מספר מאגרים בנפח כולל של 800,000 מ"ק] עם מים מותפלים ממתקן הסבחה [מחוץ לעונת השיא של הביקוש באילת].
- ו. הספקת המים השפירים תתבצע באמצעות מערכת מי פארן שתשודרג בהתאם יחד עם פתוח כושר הספקה מקומי שיסתעף מהמאגרים המוצעים.

חלופה ג'

ככלל, המערכת מבוססת על הספקת מים באיכות אחידה לכל הצרכנים בדומה לחלופה ב', אלא ששיעור המוליכות החשמלית של המים שיסופקו לחקלאות הצמחית יהיה גבוה יותר.

העקרונות לפיהם מוצע להשתית את הקמת המערכת יהיו זהים לאלו של חלופה ב'. השוני יתבטא בנפח אגירה גדול יותר [890,000 מ"ק], מתקן התפלה בשזפון קטן יותר [שיספק מים לשימוש ביתי גם לישובים נאות סמדר ונווה חרף], מערכת רכז ללא שלוחות שזפון ומתקן התפלה בסבחה גדול יותר [להספקת התוספת של 3.0 מל"ש לשימוש החקלאי הנחוצה כדי לשמור על היקף הכנסות מהיבול החקלאי זהה לחלופת האיכות בתנאים של מליחות גבוהה יותר של מי ההשקייה].